

Μουσική και συναίσθημα (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Πάμπολλες φορές, μέσω μιας μουσικής σύνθεσης, προκαλούνται διαφόρων ειδών συναισθήματα στον ακροατή. Για τον καθέναν είναι διαφορετικά αυτά τα συναισθήματα, γιατί πολύ απλά το νευρικό σύστημα κάθε ανθρώπου δεν αντιδρά με τον ίδιο τρόπο στα εξωτερικά ερεθίσματα που δέχεται.

Σύμφωνα με δημοσιευθείσα μελέτη τού Κέντρου Μουσικής Έρευνας της Φινλανδίας, στο επιστημονικό περιοδικό *Frontiers in Human Neuroscience*, οι άνθρωποι επιλέγουν να ακούσουν μουσική για να ικανοποιήσουν επτά επί μέρους στόχους. Αυτοί κατονομάζονται ως εξής: Διασκέδαση, αναγέννηση, ισχυρό συναίσθημα, διανοητική εργασία, παρηγοριά, αντιπερισπασμός και απελευθέρωση.

Οι τρεις τελευταίοι στόχοι, δηλαδή η παρηγοριά, ο αντιπερισπασμός και η απελευθέρωση, αντιστοιχούν στην «εκδίωξη» των αρνητικών συναισθημάτων. Έτσι εξηγείται, αφ' ενός γιατί με την μουσική νοιώθουμε ότι ανήκουμε σε ένα σύνολο ανθρώπων, αφ' ετέρου γιατί νοιώθουμε την πολυπόθητη ενθάρρυνση που έχουμε ανάγκη (παρηγοριά). Αναλόγως, επιζητούμε να αλλάξουμε την κακή μας διάθεση και να διοχετεύσουμε σε κάτι πιο ευχάριστο την ενέργειά μας (αντιπερισπασμός), ή να αποτινάξουμε από πάνω μας όσα μας δεσμεύουν και να εκφράσουμε την ανάγκη μας για ελευθερία, ή έστω την έντονη ενόχληση που μάς προκαλεί κάτι (απελευθέρωση).

Οπωσδήποτε, δημιουργεί απορία το γεγονός ότι συχνά, αποκτούμε καλύτερη διάθεση ακούγοντας μία λυπητερή μουσική, ενώ αισθανόμαστε όμορφα μετέχοντας σε μία ακρόαση που θα μας φέρει δάκρυα. Γνωρίζοντας ότι αυτό που θα χαρακτηριστεί λυπητερό ή χαρούμενο σε μία μουσική σύνθεση, είναι η δομή και η αλληλουχία των κλιμάκων που θα χρησιμοποιηθούν, ενώ σε δεύτερο επίπεδο το περιεχόμενο των στίχων, όταν έχουμε να κάνουμε με τραγούδι, το περιεχόμενο έχει μεν έναν σαφή χαρακτήρα, αλλά επηρεάζει τον ακροατή ανάλογα με το πόσο δεκτικός είναι, την ψυχολογία και το νευρικό του σύστημα.

Σύμφωνα με τον John Sloboda, καθηγητή Ψυχολογίας της Μουσικής στο Guildhall School of Music & Drama του Λονδίνου, οι διάφορες αντιδράσεις, όπως επί παραδείγματι τα δάκρυα στο άκουσμα μίας μουσικής, προέρχονται από κάποιες λεπτομέρειες που συμπλέκονται γύρω από τα κεντρικά μοτίβα, κάτι σαν

arroggiatura (επέρειση), ένα υποστηρικτικό στολίδι που ανεπαίσθητα κινεί την ευαίσθητη χορδή τού παρασυμπαθητικού νεύρου ή μια μη αναμενόμενη συγχορδία. Έτσι το ανθρώπινο σώμα αντιδρά απέναντι στα μουσικά ερεθίσματα και το πνεύμα οδηγείται σε κάποιας μορφής κάθαρση ή συναισθηματική τελείωση.